

מסורת הש"ס

- ↑ [עירובין לו: וט"ז], וס"ג]
- ↑ [נס לז: וט"ז], א' יומא
- ↑ [ד, עירובין טו: ע"ג], רש"י, (ו' רש"י, ו)

מוסף רש"י

שמא יבקע הנוד, והנוד שלל היה עתיד לבל לדי הפרשה ושתה טבלים למפרע (וחו"מ ד:). שהרי לא הוכררה התרומה מעולם (גיטין כו:). לכשיבקע, נעשין בדבר לאסורו, כלומר דלא חיישין להי' דלא שכיח, דאי בעי מסר ליה לשומר (שורבין ז:). וכע"ז חולין (ד:). שכיח לדי כן וחלי טבלים שמה אכל אין לחוש לכן דלא שכיח לבקע חייש בעלמא: (אפרקינן בין למ"ד טעמא דר' מאיר משום שמא תכרת בין למ"ד משום שמא תמיתו תרוייהו מפרשי לרבי מאיר דמדאורייתא מחילה היא ורבנן גזור שמא תכרת או תמית מינה גבי סוכה מבזי וציראות דר' מאיר לחומרא אכל גבי גולל ר' מאיר מקיל וכיון דמדאורייתא בטיל היאך יכול לטהרו מידי טומאת גולל אלמה תנן צעירובין דבר שיש בו רוח חיים מטמא משום גולל ור' מאיר מטהר. וה"ה דמאי למיפקר ממתינתא דלעיל דקתני ולא גולל לקבר אלא ממתינ' אלימא ליה לאקשווי ועוד משום דקתני מטהר כהדיא לשון קולא: רוח חיים לאו בידי אדם הוא שפרי אין רוח צידו לנפשו: **העומדס ברוח**, על ידי רוח: **לאו מחילה היא**, דעיקר עמידתה דבר שאין בו ממש הוא: **דאוקמה בנוד ספות**, סמן הדופן על הנוד תפוח ברוח: הרי

אוסרין, ואמרין גזרה שמא יבקע הנוד ולא יבא לידי צריחה ונמנא שותה טבלים. אלמא ר' יהודה חייש לבקיעת הנוד וכל שכן למיתא אדם ור' מאיר לא חייש: **איפוך**, לא שנינוהו אבאי כדקאמרת אלא איפכא שנינוהו אבאי הא דלא חייש ר' יהודה והא דחייש ר"מ ולא מהלוקח יין שנינוהו אבאי אלא מנהך דסוכה דר' יהודה לא חייש ור' מאיר חייש: **קשיא דרבי מאיר**, דבקיעת נוד ארבי מאיר דסוכה: **דלים ליה צריכה**, ואפי' אינו נבקע אסור: **לכשיבקע**, נבין בדבר כלומר דלא חיישין לה: **מסקינין לו**, מומנין לכהן גדול מערב ויה"כ: **שמא סמוס אשמו**, וכתיב (ויקרא טו) וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו היא אשמו: **ככפרה**, ככפרת יום הכפורים עשה זו מעלה זו שחשש בה צמידי דלא חייש בעלמא: (אפרקינן בין למ"ד טעמא דר' מאיר משום שמא תכרת בין למ"ד משום שמא תמיתו תרוייהו מפרשי לרבי מאיר דמדאורייתא מחילה היא ורבנן גזור שמא תכרת או תמית מינה גבי סוכה מבזי וציראות דר' מאיר לחומרא אכל גבי גולל ר' מאיר מקיל וכיון דמדאורייתא בטיל היאך יכול לטהרו מידי טומאת גולל אלמה תנן צעירובין דבר שיש בו רוח חיים מטמא משום גולל ור' מאיר מטהר. וה"ה דמאי למיפקר ממתינתא דלעיל דקתני ולא גולל לקבר אלא ממתינ' אלימא ליה לאקשווי ועוד משום דקתני מטהר כהדיא לשון קולא: רוח חיים לאו בידי אדם הוא שפרי אין רוח צידו לנפשו: **העומדס ברוח**, על ידי רוח: **לאו מחילה היא**, דעיקר עמידתה דבר שאין בו ממש הוא: **דאוקמה בנוד ספות**, סמן הדופן על הנוד תפוח ברוח: הרי

הישן תחת המטה פרק שני סוכה כד.

בין ירדו ללא ירדו ומיהו טעם זה לא יתכן גבי אס בלא חכם נמי מתני התם בכל ענין וחשיב ליה צריחה והא דפרקי במרובה (ב"ק דף סט:). דר' יוחנן אדר' יוחנן כההיא דכל המתלקט ובההיא דלחין שחלקו לקוחות הן ולא מחלק בין זו לזו משום דכל המתלקט מצבר

דצריז צפירוש^(א) וסומך להצבר ע"י תנאון ניחא ליה למימר לעולם דכל הנלקט כדקתני ועוד ניחא ליה למימר לעולם לא תיפוך ועוד דאפי' הוא מחלק אכתי קשה ליה מההיא דלומר ר' יוחנן צריש כל הגט (גיטין דף כה). אף אחרון אינו פוסל משום דאין צריחה אע"פ שמצבר דצצריז כשאומר אחו שאלנה אגרש זו ומיהו כי מנריך צריש כל הגט תרי מיילי דר' יוחנן הוא ליה למימר ר'ריכותא דמההיא דלקוחות הן לא הוא שמעינן דאף אחרון אינו פוסל מטעם דפרישית ועוד יש לומר דהא דדייק ליה לרבי יהודה צריחה מיהא דלכי מיית הוי גיטא היינו משום דמוקי פרק מי שאלחו (שם דף עג:). באומר מעת שאני צעולם דהיינו שעה אחת קודם מיתתו שלא היתה השעה מצוררת ולצקוס כשמת אמרי' הוצרר הדבר שאותה שעה אחת היתה ולפי טעם זה אין לדקדק מדשמואל ומכל מקום פי' הקונט' אחת דהא צריש כל הגט (שם דף כה:). כההיא דהריני צועלך ע"מ שירנה אכל ובההיא דבכל מערבין (עירובין דף לו:). כההוא דאס בלא חכם למזרח אע"ג דהוי תנאי משמע דלא מהני למאן דלית ליה צריחה ואס תאלמ דהכל לא חייש ר"מ למיתה ובפרק ארבעה אהין (יבמות דף כו:). תנן ד' אהין שנים מהן נשואין שתי אחיות ומתו הנשואים אחיות הרי אלו חוללות ולא ממייצמות ומפרש התם בגמרא משום דקסבר אסור לבטל מלות יצמין דדילמא אדמייצס חד מיית אידך וקצטלת מלות יצמין וההיא משנה רבי מאיר כדמוכח צפ"צ דיצמות (דף יט:). משום דסתם מתני' ר"מ ויש

לומר דלכולי עלמא חיישי' התם למיתה דלאחר שייצס לאחת פעמים שממתין השני זמן גדול מלחלוץ ומלייצס וחיישינן שמא ימות צינתיים אכל שמא ימות בזמן מועט לא חיישינן כבקיעת הנוד דהכא וא"ת והא לא חייש ר"מ לשמא מת דזמן מרובה בפרק כל הגט (גיטין דף כה:). דקתני בת ישראל הנשואה לכהן והלך צעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים ואבאי לא מפליג התם בין שמה מת לשמא ימות וסוגיא דשמעתין דפרק שני דיצמות כאבאי דמשמע דקיבלה אבאי מרבה וי"ל דאבאי מדמה פרק כל הגט חששא דשמא מת דזמן מרובה לשמא ימות לאלתר דמאן דחייש להאי חייש להאי אכל פשיטא דלא לגמרי מדמי שמא מת לשמא ימות לאלתר דהא רבי יהודה דחייש לשמא ימות לאלתר גבי בקיעת הנוד ואס תימאי לומר דחייש נמי לשמא מת לאלתר א"כ אשת כהן שינא צעלה מפתח ביתה לא תאכל בתרומה מכיון שמתעלס צעלה מעיניה וצריך שיהא צעלה לפניה בשעה שהיא אוכלת: **ר"ב** יהודה ורבי יוסי ור"ש **אוסרין**, הא דבעי למימר בשמעתין וצעירובין (דף לו:). ובגיטין (דף כה:). ובמרובה (ב"ק דף סט:). טעמא דר' יהודה משום דלית ליה צריחה אע"ג דקתני כהדיא משום בקיעת הנוד דכוותי' אשכחן טובא שאין הגמרא חושב עיקר טעם אותו טעם המפורש במשנה פרק התערובות (ובחס דף עו:). גבי אצרי תמימה שנתערבו באצרי צעל מוס ובפרק שלשי דשצועות (דף כא:). גבי שצועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דצרי ר"ע ובפרק שני דמכות (דף ח:). גבי כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב ר' שמעון אומר כל שהוא וא"ת אי רבי יהודה לית ליה צריחה אלמא סבירא ליה כר' יוחנן דצריש כל הגט (גיטין דף כה:). ובפרק מעשר בהמה (בכורות דף יז:). דלמרינן האהין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ציוכל אס כן היאך מנא ידיו ורגליו צצית המדרש דלא משכחת דמייתי בצורים אלא חד צר חד עד יהושע בן נון דבפרק החובל (ב"ק דף ג:). אית ליה לר' יהודה קנין פירות לאו קנינן הגוף דמי גבי דין יוס או יומים וכן נמי לר' יוסי דמספקא ליה התם אי קנינן הגוף דמי או לאו והכל לית ליה צריחה וכי האי גוונא דייק בסוף השולח בגיטין (דף מה:). וי"ל דמדנין יוס או יומים אין ללמוד צעלמא אלא גבי מיילי דעבד לחוד דהתם כחצי קראי דכספו ותחת ידו ומהאי טעמא לא מייתי לה בהשולח כי מייתי ההיא דשדה אחוזה ועוד יש לומר דדוקא ר' יוחנן הוא דאית ליה הך סברא דמשום דלקוחות הן מחזירין זה לזה אכל אינן אמוראי הוו אמרי דאע"ג דאין צריחה אין מחזירין כדקאמר' צריש כל הגט (שם דף כה:). ובפרק מעשר בהמה (בכורות דף יז:). דמכר הוא דלמר רחמנא דליהדרי' ציוכל ירושה ומתנה לא ור' יוחנן לא קשיא מרבי יהודה דהוא מפרש טעמא משום בקיעת הנוד מיהו לא יתכן טעם זה לר' יוסי דע"כ לית ליה כמו שאפרש וא"ת דהכא לית ליה לר' יוסי צריחה ובפרק מי שאלחו (גיטין דף עג:). אית ליה צריחה דתנן ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיית הוי גיטא ולמאן דמחלק צריש כל הגט (שם דף כה:). בין תולה צדעת עצמו תלוה צדעת אחרים ניחא ורבא דלא מפליג התם מפרש טעמא^(א) [משום בקיעת הנוד ורבה מפרש טעמא] פרק בכל מערבין (שעירובין דף לו:). משום דבעינן ראשת שפיריה ינכרין ומיהו אכתי קשה דבפרק בכל מערבין (שם) משמע דלית ליה צריחה לר' יוסי גבי מעשר שיש לי צצית מחולל על סלע שתעלה בידי מן הכיס ר' יוסי אומר לא חילל ויש לחלק משום כההיא דמי שאלחו הדבר עומד להצבר כדאי' שהרי או ימיה או ימות ויש ליה צריחה טפי מההיא דסלע שתעלה בידי מן הכיס שמא לא יתצבר הדצר לעולם דכי האי גוונא נוכל לתרן דשמואל אדשמואל: תלמוד

תלמוד

עין משפט נר מצוה

יח א מיי פ"ו מהל' טומאת מת הל' ד:

רבינו חננאל

ושנינן איפוך ואימא הכי, הא מתני' דקתני אוכלת בתרומה, ר' יהודה היא דלא חייש למיתה, והאי דקתני אסור לאכול, ר' מאיר דחייש למיתה. דתניא דתניא עשאה לבהמה דופן לסוכה, ר' מאיר פוסל ור' יהודה מכשיר. ואסיקנא ר' מאיר למיתה חיישי, לבקיעת נוד לא חיישי. ואסיקנא לר' יהודה, לעולם לא חייש למיתה, ואמאי אסר בין משום דלית ליה בריחה, פי' מי יברר לנו כי דואי היין הנשאר הוא התרומה והמעשר, שמא אותו ששתה הוא היה התרומה והמעשר. וכבר פירשנוהו בשחיתת חולין ובכמה מקומות, לפיכך לא הארכנו בה עכשיו. וזה שאמר לכשיבקע הנוד, אם ישאב וישתה הוא הנה התרומה והמעשר שותה טבלין שכבר נקדע הנוד, אבל כל זמן שהנוד קיים אינן טבלין, דאמרין הנה התרומה והמעשר כנוד. (א) הא דתנן ביום הכיפורים ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו, מפלה עשו בכפרה. (א)יאב דאמרי אמר ר' אחא בר יעקב וכו'. פי' בהבמה מחיצה בידי שמים היא, ועמידתה ברוח היא.

(א) נראה דל"ל לצריז דר"מ קאמר והא דתנן וכו'.